

ÜHINEMIS-, RAHUMEELSE KOGUNEMISE JA SÕNAVABADUS

Aruanne Euroopa Nõukogu LGBT* diskrimineerimisvastaste soovitude ja selle lisa (Rec(2010)5) täitmise kohta Eestis annab põhjaliku ülevaate Eesti õigusest ja halduspraktikast võrdse kohtlemise valdkonnas. Aruanne katab kõiki eluvaldkondi ja analüüsib LGBT inimeste õigusi ja õiguste kaitset lähtuvalt soovitude kõikidest aspektidest. 2012. aasta lõpust on Euroopa Nõukogu teinud nende soovitude täitmise üle ka järelevalvet. Eesti Inimõiguste Keskuse aruanne pakub selleks sõltumatut hinnangut.

> ÜHINEMISVABADUS

Eestis on valitsusväliste organisatsioonide loomine ja registreerimine peamiselt reguleeritud kahe seadusega – mittetulundusühingute seaduse ja sihtasutuste seadusega. Need seadused põhinevad põhiseaduse sätetel, mille järgi on igal inimesel õigus koonduda mittetulundusühingutesse ja -liitudesse. **Sisulisi piiranguid ühingutele ei panda**, välja arvatud militaarse iseloomuga ühingutele ja Eesti põhiseaduslikku korda vägivaldselt muuta soovivatele ühingutele.

Sellest tulenevalt ei ole ka LGBT organisatsioonidel olnud seadusest tulenevaid takistusi. Samas on nende organisatsioonide tegevuste läbiviimisel **tekkinud probleeme praktikas**. Näiteks on keeldutud ruumide rentimisest, kuid võrdse kohtlemise seadus sellele valdkonnale ei laiene, mistõttu on selliste olukordadega tegelemine raskendatud. Suhteid ja koostööd avaliku võimu esindajatega hindavad valdkonna organisatsioonid heaks, samas tuleb tõdeda, et riik ja omavalitsused ei ole piisavalt tegelenud sallimatuse ja ebavõrdse kohtlemisega, millega LGBT organisatsioonid oma tegevuses tihti kokku puutuvad.

> SÕNAVABADUS

Riigivõimu esindajad **ei ole Eestis takistanud** seksuaalvähemuste teemadest ja nende probleemidest rääkimist ning ministriumid on mitmeid taolisi uuringuid ka ise kommenteerinud. Samas ei ole riik ka palju teinud, et aktiivselt julgustada mitmekesisust ja sallivust avalikus diskussioonis. Poliitikute ja kõrgete ametnike homofobsed sõnavõttud saavad harva avaliku hukkamõistu osaliseks.

> RAHUMEELSE KOGUNEMISE VABADUS

Üldiselt on rahumeelse kogunemise vabadus garanteeritud ning avaliku koosoleku seadus keelab muuhulgas demonstratsiooni, mis kutsub üles seksuaalse sättumuse põhjal vihkamisele, vägivaldale või diskrimineerimisele. Praktikas on kohalike LGBT Pride-paraadide korraldamine alati latusalt toimunud. Siiski pidas õiguskantsler 2007. aastal vajalikuks kritiseerida politsei tegevust kuna leidis, et politsei ei täitnud oma kohustust kaitsta LGBT kogukonna õigust rahumeelse kogunemisele. Paraade 2007. aastast enam toimunud ei ole, kuid 2011. aastal toimunud LGBT kultuuripäeva korraldamisel probleeme ei olnud.

* Rahvusvaheliselt kasutatav lühend tähistamaks lesbiseid, geiseid, biseksuaale ja transinimesi.

Eestis ei koge LGBT kogukond üldiselt aktiivset vastuseisu riigivõimu esindajatelt ning nende tegevustele takistusi ei tehta. Samas kogevad nad ebavõrdset kohtlemist ja sallimatust eraisikute poolt, kuid kõrged ametnikud ja poliitikud ei ole pidanud vajalikuks aktiivselt taolise sallimatuse vastu üles astuda ja sõna võtta.

> SOOVITUSED VALITSUSELE

- kõrged riigiametnikud ja poliitikud peaksid aktiivselt võitlema ühiskonna sallimatuse vastu ning propageerima võrdset kohtlemist;

- tegema samme ühiskonnas leviva sallimatuse vastu võitlemiseks ning tõhustama õigusmeetmeid, mis on loodud diskrimineerimise vastu võitlemiseks;

- laiendama võrdse kohtlemise seaduses kaitset diskrimineerimise eest seksuaalse sättumuse alusel ka teenuste osutamise valdkonnale.

SA EESTI INIMÕIGUSTE KESKUS

Tartu mnt 63, 10115 Tallinn

Tel: +372 644 5148

E-post: info@humanrights.ee

Koduleht: www.humanrights.ee

